

DOCUMENT DE PRESA DE POSICIÓ EN RELACIÓ A LA UTILITZACIÓ DEL TERME FACULTATIU/VA

Quan, ja fa temps, la normativa que regula les professions sanitàries reconeix la designació de *facultatiu/facultativa* als professionals de tots els grups sanitaris, la persistència en la utilització d'aquest terme en referència exclusiva als membres d'un sol grup professional, fa que el Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona (COIB) convidi a reflexionar sobre la pertinença de la seva aplicació quan es fa al·lusió a les infermeres i als infermers.

Tradicionalment, dins de l'àmbit de la sanitat, s'ha utilitzat el terme *facultatiu* per denominar de forma prioritària i gairebé exclusiva als llicenciats en Medicina i Cirurgia. Aquest fet que queda palès en l'actuació de la mateixa Administració Sanitària Pública que, en les seves normatives laborals, va arribar a classificar al seu personal sanitari en dos grups: personal *facultatiu* per referir-se llicenciats i personal *no facultatiu* pels diplomats en ciències de la salut. D'aquesta manera, les infermeres varen quedar incloses en el grup regulat per l'Estatut de personal sanitari no facultatiu de les institucions sanitàries de la Seguretat¹, per la qual cosa a nivell laboral, i especialment en les Institucions de la Seguretat Social, no tan sols no es reconeixia a les infermeres² la condició de "facultatives", sinó que se'ls negava explícitament.

Malgrat aquesta classificació del tot obsoleta ha quedat derogada per normatives posteriors, no ha estat adoptada de manera general per la pròpia Administració Pública, els mitjans de comunicació i, fins i tot i de vegades, pels propis professionals. Així, es manté la utilització "col·loquial" d'aquest terme per referir-se exclusivament als professionals mèdics, denominació que s'ha quedat obsoleta a raó dels canvis professionals i legals que s'han produït en el context sanitari.

Per argumentar la idoneïtat de la utilització d'aquest terme aplicat a la infermera, en primer lloc, cal recordar les qüestions següents:

¹ Estatut del personal sanitari no facultatiu de les institucions sanitàries de la Seguretat Social. Ordre del 26 de abril de 1973. Boletín Oficial del Estado, nº 102, (28/4/1973).

² De la mateixa manera que ho fa el Consell Internacional d'Infermeres (CII), en aquest document, quan es fa referència a la "infermera", cal entendre que s'al·ludeix a professionals d'ambdós sexes.

- El concepte *facultatiu*. Segons el diccionari de la Llengua Catalana de l'Enciclopèdia Catalana³ es defineix el terme *facultatiu* com: “persona que professa alguna facultat, que té títol legal per exercir una professió científica o tècnica”.

El Diccionari d'Infermeria elaborat pel TERMCAT, centre de terminologia de la Generalitat de Catalunya que ja es troba en procés d'impressió i que es presentarà aquesta tardor, defineix el terme *facultatiu-iva* com l'adjectiu “relatiu o pertanyent a la persona que professa alguna facultat, que té títol legal per a exercir una professió científica o tècnica”, utilitzant com a exemples “infermera facultativa, metgessa facultativa”.

De fet, el propi Diccionari Enciclopèdic de la Medicina⁴ defineix *facultat* com: “la capacitat, poder, dret per fer una cosa” així com també: “la ciència o art ensenyada en les universitats o escoles superiors”.

Totes aquestes definicions són igualment pertinents quan es fa referència a les infermeres i els infermers en tant que professionals facultats per a l'exercici d'una professió científica o a la Infermeria i en tant que ciència i art que s'ensenya a la Universitat.

- Pel que fa al marc legal més recent, cal recordar que el 21 de novembre de l'any 2003, es publica la Llei 44/2003⁵ d'Ordenació de les Professions Sanitàries (LOPS) que identifica les professions sanitàries, segons els títols que els habiliten per l'exercici de la seva professió i atorga legalment el reconeixement de professional sanitari a les infermeres.

En l'article 7.1 de la mateixa Llei, es regula l'exercici que correspon als Diplomats en Infermeria, on el seu corresponent títol i dins del seu àmbit d'actuació “els faculta per a la prestació personal de les cures o els serveis propis de la seva competència professional en les distintes fases del procés d'atenció de salut...”. Per tant, queda reconegut en rang de Llei, la facultat professional de la infermera.

³ Enciclopèdia Catalana, SAU. L' Enciclopèdia [Seu Web]. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, SAU [2008] [accés 8 de juliol de 2008]. Disponible a <http://www.enciclopedia.cat>

⁴ Hiperenciclopèdia [Seu Web]. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, SA; 1997-2008 [accés 8 de juliol de 2008]. Diccionari enciclopèdic de medicina. Disponible a <http://www.grec.net/home/cel/mdicc.htm>

⁵ Llei d' ordenació de les profesiones sanitàries. Llei 44/2003 del 21 de novembre. Boletín Oficial del Estado, nº 280, (26/11/1977)

Tot això sense oblidar que fa més de 30 anys, des de la publicació del Reial Decret 2128/1977 de 23 de juliol pel que s'integren a la Universitat les Escoles d'ATS com Escoles Universitàries d'Infermeria⁶, que els ensenyaments d'Infermeria s'imparteixen en la Universitat, que és qui els hi atorga el títol que els concedeix el poder i l'autoritat per poder exercir la professió infermera.

Així mateix cal deixar constància que els antics Estatuts, tant el del personal mèdic⁷ com el del personal no facultatiu de las Institucions Sanitàries de la Seguretat Social⁸, queden derogats en la Disposició Derogatòria única de l'Estatut Marc del personal estatutari dels serveis de salut de la Llei 55/2003⁹.

- El Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona (COIB), conscient de la importància de la correcta denominació d'aquells termes que expressen la realitat dels professionals infermers i de la professió infermera com una manera més de modificar les estructures esbiaixades que són presents al llenguatge, ja va prendre posició el 2004 en una qüestió semblant: sobre la denominació del terme infermera¹⁰, tot i recomanant la utilització de la denominació *infermera* (de manera genèrica) o bé *infermera i infermer* (de manera desdoblada) quan ens referim als professionals que exerceixen la professió infermera i *Infermeria* en referència a la disciplina infermera o a la professió -infermera, però no als seus professionals.

Per totes aquestes raons, es pot concloure que la titulació universitària i la normativa legal vigent, atorga a les infermeres el poder i autoritat per decidir en el seu àmbit de competència i aquesta facultat està reconeguda legalment per la Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'Ordenació de les Professions Sanitàries, eliminant definitivament la divisió entre personal sanitari facultatiu i no facultatiu i establint que tots els professionals sanitaris són facultatius.

⁶ Reial Decret sobre la integració en la universitat de les escoles d' ajudants tècnics sanitaris com escoles universitàries d' infermeria. Reial Decret 2128/1977 del 23 de juliol. Boletín Oficial del Estado, nº 283, (26/11/1977)

⁷ Estatut Jurídic del personal mèdic de la Seguretat Social. Reial Decret 3160/1966 del 23 de desembre de 1966. Boletín Oficial del Estado, nº 312, (30/12/1966)

⁸ Estatut del personal sanitari no facultatiu de les institucions sanitàries de la Seguretat Social. Ordre del 26 de abril de 1973. Boletín Oficial del Estado, nº 102, (28/4/1973). [Exceptuant el seu article 151, així com les disposicions que el modifiquen, complementen i desenvolupen].

⁹ Llei de l'Estatut Marc del personal estatutari dels serveis de salut. Llei 55/2003 del 16 de desembre. Boletín Oficial del Estado, nº 301, (17/12/2003)

¹⁰ <http://www.coib.org/Detail.aspx?tipus=noticia&idDetall=381&idPagina=79&idMenu=79&Pagina=3&Inici=3>

És per això que la recomanació del Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona (COIB) és la pertinent utilització del terme *facultativa/iu* atribuït a la infermera i al infermer, de la mateixa manera que ho és a tots els professionals de la salut.

Document aprovat en Junta de Govern del Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona, el dia 16 de juliol de 2008